EVIDENCE FIDELITY PROTOCOL

Get Square Design

Evidence Fidelity Protocol (EFP) is een classificatiesysteem waarmee kennisclaims worden ingedeeld op basis van hun oorsprong, bewijsniveau en betrouwbaarheid.

SD-WP-022
EVIDENCE FIDELITY PROTOCOL
Waarom kennis net zo goed beheerd moet worden als herkenning
Versie 1.0
Square Design Knowledge Repository (SDKR)
Classificatie: [EFP-C] Meta Framework
Status: Experimental Whitepaper Base

Waarom dit document bestaat

Naarmate organisaties meer kennis publiceren ontstaat een nieuw risico. Dat risico heeft niet direct te maken met herkenbaarheid, branding of communicatie. Het heeft te maken met betrouwbaarheid.

- Frameworks groeien.
- Kennisbanken groeien.
- Whitepapers groeien.
- AI-systemen produceren steeds grotere hoeveelheden content.
- Nieuwe modellen worden ontwikkeld.
- Nieuwe begrippen ontstaan.
- Nieuwe inzichten worden gedeeld.

Daardoor ontstaat een belangrijke vraag.
Hoe weet een lezer welke uitspraken gebaseerd zijn op observatie?
Hoe weet een lezer welke uitspraken voortkomen uit een hypothese?
Hoe weet een lezer welke concepten modellen zijn en welke uitspraken daadwerkelijk door externe bronnen worden ondersteund?

Wanneer deze onderscheidingen ontbreken ontstaat verwarring. Nog problematischer: wanneer verschillende soorten kennis door elkaar lopen ontstaat kennisvervuiling.

Recognition Engineering introduceert daarom een afzonderlijk protocol voor kenniskwaliteit.

Het Evidence Fidelity Protocol is ontwikkeld om transparantie, betrouwbaarheid, schaalbaarheid en controleerbaarheid mogelijk te maken binnen kennisgedreven organisaties.

MANAGEMENT ABSTRACT

Recognition Engineering introduceert veel eigen concepten. Begrippen zoals Recognition Radius, Recognition Velocity, Recognition Erosion, Recognition Capital en Recognition Dominance maken onderdeel uit van een intern ontwikkeld kennissysteem. Dat is waardevol.

Het creëert echter ook een verantwoordelijkheid.
Wanneer organisaties eigen modellen ontwikkelen moet voor lezers duidelijk zijn welke status een uitspraak heeft.
Het Evidence Fidelity Protocol, kortweg EFP, introduceert hiervoor een classificatiesysteem.

Binnen EFP worden kennisclaims ingedeeld in vijf categorieën:

- Observation	EFP-A	Wat hebben we gezien?
- Hypothesis	EFP-B	Wat vermoeden we?
- Model	EFP-C	Hoe modelleren we het?
- Case Evidence	EFP-D	Wat hebben we toegepast?
- External Evidence	EFP-E	Wat wordt extern ondersteund?

Deze classificatie maakt zichtbaar hoe een uitspraak tot stand is gekomen en welk bewijsniveau eraan ten grondslag ligt. EFP voorkomt dat aannames worden gepresenteerd als feiten, dat modellen worden gepresenteerd als wetenschap en dat AI-gegenereerde output verward wordt met geverifieerde kennis. Het protocol vormt daarmee de betrouwbaarheid- en governance-laag van het volledige Square Design Knowledge Repository.

KEY INSIGHTS

KEY INSIGHT 01

Niet iedere kennisclaim heeft hetzelfde bewijsniveau.

KEY INSIGHT 02

Transparantie vergroot vertrouwen.

KEY INSIGHT 03

Modellen hoeven niet bewezen te zijn om waardevol te zijn.

KEY INSIGHT 04

AI creëert nieuwe risico's voor kenniskwaliteit.
AI produceert kennis. EFP classificeert kennis.

KEY INSIGHT 05

Kennisgovernance wordt belangrijker naarmate kennisproductie groeit.

HET PROBLEEM VAN KENNISVERVUILING

Veel organisaties publiceren kennis zonder expliciet onderscheid te maken tussen feiten, aannames, ervaringen en modellen. Dat lijkt op korte termijn onschuldig. Op langere termijn leidt dit tot problemen. Een observatie wordt gepresenteerd als feit.
Een hypothese wordt behandeld als bewezen conclusie.
Een intern model wordt omschreven alsof het wetenschappelijk gevalideerd is.
Een AI-systeem genereert aannemelijke tekst die vervolgens wordt beschouwd als betrouwbare bron. Voor lezers ontstaat hierdoor onduidelijkheid. Voor organisaties ontstaat een geloofwaardigheidsrisico. Recognition Engineering beschouwt dit als één van de belangrijkste uitdagingen van moderne kennispublicatie. EFP is ontwikkeld om dit probleem systematisch op te lossen.

WAT IS EFP?

Evidence Fidelity Protocol is een classificatiesysteem voor kennisclaims.
Het protocol beschrijft niet of een uitspraak waar of onwaar is.
Het protocol beschrijft hoe een uitspraak tot stand is gekomen.

Daardoor verschuift de aandacht van:

"Is dit waar?"

naar:

"Waar komt dit vandaan?"

Deze verschuiving lijkt subtiel. Toch vormt zij de basis van kennisgovernance. Wanneer de oorsprong van kennis zichtbaar wordt, wordt het eenvoudiger om uitspraken te beoordelen, te controleren en verder te ontwikkelen.

EFP-A

Observation	>	EFP-B
Hypothesis	>	EFP-C
Model	>	EFP-D
Case Evidence	>	EFP-E

External Evidence

HET KERNPRINCIPE

Het fundament van EFP bestaat uit één eenvoudige regel.
Iedere kennisclaim moet een herkenbare oorsprong hebben.

Lezers moeten kunnen zien:
- wat is waargenomen
- wat is verondersteld
- wat is gemodelleerd
- wat is ervaren
- wat extern is bevestigd

Hierdoor ontstaat een veel transparanter kennissysteem.
Kennis wordt niet zwakker door deze openheid.
Kennis wordt juist sterker.

Get Square Design

KEY INSIGHT

Betrouwbare kennis ontstaat niet doordat alles zeker is. Betrouwbare kennis ontstaat doordat onzekerheid zichtbaar wordt gemaakt.

EFP-A OBSERVATION

De eerste categorie bestaat uit observaties. Observaties zijn uitspraken die voortkomen uit praktijkervaring. Zij beschrijven wat mensen zien gebeuren. Observaties kunnen waardevol zijn zonder dat zij wetenschappelijk bewezen zijn.

Voorbeelden zijn uitspraken zoals:
"Veel organisaties beschikken over meerdere logo-versies."
"In audits worden regelmatig inconsistenties aangetroffen."
"Bestaande websites bevatten vaak meer content dan geheugenstructuur."

Dergelijke uitspraken beschrijven waarnemingen. Zij vormen vaak het startpunt van nieuwe inzichten. Recognition Engineering behandelt observaties daarom als een belangrijk kennisniveau. Tegelijkertijd mogen observaties niet worden gepresenteerd als universele feiten.

EFP-B HYPOTHESIS

Hypothesen vormen de tweede categorie. Een hypothese beschrijft een aannemelijke verklaring waarvoor aanwijzingen bestaan, maar waarvoor nog geen volledige bevestiging beschikbaar is. Veel concepten binnen nieuwe frameworks beginnen als hypothese. Recognition Engineering bevat verschillende voorbeelden.

Bijvoorbeeld:
"Hogere herkenbaarheid lijkt het ontstaan van vertrouwen te versnellen."
"Dominante Memory Anchors dragen waarschijnlijk disproportioneel bij aan herinnering."

Dergelijke uitspraken zijn waardevol zolang duidelijk blijft dat zij hypothesen zijn. EFP voorkomt dat voorlopige verklaringen worden gepresenteerd alsof zij vaststaande feiten zijn.

EFP-C MODEL

Modellen vormen de kern van veel frameworks. Recognition Engineering introduceert verschillende modellen om complexe herkenningsprocessen begrijpelijk te maken.

Voorbeelden zijn:
- Recognition Radius
- Recognition Velocity
- Recognition Erosion
- Recognition Architecture
- Recognition Capital

Deze modellen zijn ontwikkeld om patronen zichtbaar te maken. Zij kunnen zeer bruikbaar zijn zonder dat ieder onderdeel wetenschappelijk gevalideerd is. Dat vormt een belangrijk onderscheid. Een model is geen feit. Een model is een gestructureerde representatie van een werkelijkheid. Binnen Recognition Engineering vallen vrijwel alle kernframeworks onder de classificatie EFP-C.

EFP-D CASE EVIDENCE

Case Evidence beschrijft kennis die voortkomt uit praktijktoepassingen. Cases spelen een belangrijke rol omdat zij laten zien hoe concepten functioneren buiten theorie. Zij vormen een brug tussen abstractie en toepassing. Recognition Engineering gebruikt cases om te illustreren hoe herkenning ontstaat, hoe erosie optreedt en hoe governance werkt. Het protocol vereist daarbij dat cases controleerbaar en waarheidsgetrouw blijven. Wanneer voorbeelden fictief zijn, moeten zij expliciet als frameworkcases worden gemarkeerd. Daardoor blijft het onderscheid tussen illustratie en bewijs helder.

Get Square Design

EFP-E EXTERNAL EVIDENCE

De hoogste vorm van onderbouwing binnen het protocol wordt gevormd door externe bronnen.

Hieronder vallen:
- wetenschappelijke publicaties
- brancheonderzoeken
- standaarden
- officiële statistieken
- gerenommeerde onderzoeksinstituten

Voor externe bronnen gelden aanvullende eisen.
Een bron moet controleerbaar zijn.
Een bron moet herleidbaar zijn.
Een bron moet voldoende informatie bevatten om verificatie mogelijk te maken.
Recognition Engineering beschouwt externe bronnen als waardevol maar niet als verplicht voor ieder inzicht. Niet alle bruikbare modellen ontstaan uit wetenschappelijk onderzoek. Sommige modellen ontstaan uit praktijkervaring en ontwikkelen zich later verder.

VOORBEELD

"Mensen lijken kleuren beter te onthouden dan logo's."
> Observation > (EFP-A)

"Hogere herkenbaarheid vergroot vertrouwen."
> Hypothesis > (EFP-B)

"Recognition Radius"
> Model > (EFP-C)

"Bouwbedrijf X gebruikte vier logo's."
> Case Evidence >(EFP-D)

"Nielsen Norman Group concludeert..."
> External Evidence > (EFP-E)

DE EVIDENCE HIERARCHY

Niet alle soorten kennis bezitten hetzelfde gewicht. Daarom gebruikt Recognition Engineering een Evidence Hierarchy. Binnen deze hiërarchie bevinden externe bronnen zich bovenaan. Daaronder volgen praktijkcases.
Vervolgens modellen.
Daarna hypothesen.
Observaties vormen het startpunt van de hiërarchie.
Belangrijk hierbij is dat een lager niveau niet automatisch minder waardevol is. Een observatie kan het begin zijn van een belangrijk inzicht. Een model kan enorme praktische waarde bezitten zonder externe validatie. De hiërarchie beschrijft bewijssterkte. Niet bruikbaarheid.

EFP BINNEN RECOGNITION ENGINEERING

Vrijwel ieder onderdeel van Recognition Engineering bevat meerdere kennisniveaus. Recognition Radius functioneert bijvoorbeeld als model. Recognition Capital bevat hypothese-elementen. Cases vallen onder praktijkevidence. Externe onderzoeken kunnen aanvullende bevestiging leveren. EFP maakt deze verschillen zichtbaar. Daardoor weet een lezer altijd welke status een concept bezit. Dit vergroot niet alleen de transparantie maar ook de geloofwaardigheid van het framework.

AI EN KENNISKWALITEIT

AI creëert een nieuwe uitdaging. Moderne AI-systemen kunnen overtuigende teksten genereren. Deze teksten lezen vaak alsof zij gebaseerd zijn op onderzoek, terwijl dat niet altijd het geval is. Recognition Engineering beschouwt AI daarom niet als bewijsniveau. AI vormt een hulpmiddel. Geen bron.

AI-output krijgt nooit automatisch de status van External Evidence. Nieuwe kennis die met behulp van AI ontstaat moet nog steeds worden geclassificeerd als observatie, hypothese of model totdat aanvullende validatie plaatsvindt.

Deze regel beschermt kennisomgevingen tegen het verwarren van waarschijnlijkheid met betrouwbaarheid.

Get Square Design

KNOWLEDGE CONTAMINATION

Een van de belangrijkste risico's die EFP beschrijft is Knowledge Contamination. Knowledge Contamination ontstaat wanneer verschillende kennisniveaus door elkaar worden vermengd zonder duidelijke markering.

Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer:
- een hypothese wordt gepresenteerd als feit
- een model wordt omschreven als wetenschap
- AI-output wordt gepresenteerd als onderzoek
- een observatie wordt behandeld als universele waarheid

Wanneer dit gebeurt ontstaat verwarring. Voor lezers wordt onduidelijk wat zij kunnen vertrouwen. Voor organisaties ontstaat reputatierisico. EFP beschouwt het voorkomen van Knowledge Contamination daarom als één van zijn belangrijkste functies.

EVIDENCE COMPLIANCE

Omdat kenniskwaliteit meetbaar moet zijn introduceert Recognition Engineering de Evidence Compliance Score.

Deze score onderzoekt onder andere:
- classificatiecompleetheid
- brontraceerbaarheid
- modeldocumentatie
- casevalidatie
- AI-disclosure

Het doel van deze score is niet bureaucratie. Het doel is vertrouwen. Hoe beter een kennisobject geclassificeerd is, hoe eenvoudiger het wordt om kwaliteit te beoordelen.

EFP ALS GOVERNANCE-LAAG

Veel organisaties besteden aandacht aan kennisproductie. Veel minder organisaties investeren in kennisgovernance. Recognition Engineering beschouwt EFP als de governance-laag boven kennisontwikkeling.
Frameworks kunnen worden uitgebreid.
Nieuwe modellen kunnen worden toegevoegd.
Nieuwe whitepapers kunnen worden gepubliceerd.
EFP zorgt ervoor dat deze groei beheersbaar blijft.
Het protocol voorkomt dat kennisomgevingen veranderen in ongecontroleerde verzamelingen van inzichten, aannames en conclusies. Daardoor functioneert EFP als kwaliteitsbewaker van het volledige kennissysteem.

WAAROM EFP BELANGRIJKER WORDT

AI verlaagt de drempel voor kennisproductie. De hoeveelheid beschikbare informatie groeit explosief. Kennisomgevingen worden groter. Frameworkbibliotheken groeien. Juist daardoor neemt de behoefte aan classificatie toe. Niet omdat organisaties meer administratie nodig hebben. Maar omdat vertrouwen belangrijker wordt. Recognition Engineering verwacht dat kennisgovernance in de toekomst een vergelijkbare rol krijgt als kwaliteitsmanagement en risicomanagement vandaag hebben. EFP vormt een eerste stap richting die ontwikkeling.

CONCLUSIE

Recognition Engineering introduceert veel nieuwe begrippen, modellen en denkkaders.
Juist daardoor ontstaat behoefte aan transparantie.
Het Evidence Fidelity Protocol maakt zichtbaar waar kennis vandaan komt, welke status kennis bezit en welk bewijsniveau beschikbaar is.
Door observaties, hypothesen, modellen, cases en externe bronnen expliciet te classificeren ontstaat een kennisomgeving die niet alleen uitbreidbaar is maar ook controleerbaar blijft.
EFP beschermt daarmee niet alleen kenniskwaliteit.
Het beschermt vertrouwen.

En precies daardoor vormt het één van de belangrijkste governance-lagen binnen het volledige Square Design Knowledge Repository.

Get Square Design

EFP-CLASSIFICATIE

Primaire classificatie

[EFP-C]
Meta Framework

GERELATEERDE FRAMEWORKS

- Recognition Engineering
- Recognition Governance
- KAP
- Knowledge Authority Platform
- SDKR
- Recognition Capital

OVER DE AUTEUR

Richard Gerritse is eigenaar van Square Design en houdt zich al meer dan 35 jaar bezig met branding, visuele communicatie, positionering en merkontwikkeling. Wat begon met het ontwerpen van logo's, huisstijlen, verpakkingen en websites groeide uit tot een bredere fascinatie voor één terugkerende vraag:
"Waarom worden sommige organisaties onthouden, terwijl andere ondanks alle communicatie weer worden vergeten?"

Die vraag loopt als een rode draad door zijn werk. Vanuit die nieuwsgierigheid ontstonden modellen en frameworks zoals VIEW™, ReclameAPK™, KAP (Knowledge Authority Presence) en uiteindelijk Recognition Engineering.
De publicaties binnen het Square Design Knowledge Repository (SDKR) zijn geen wetenschappelijke waarheden, maar een verzameling observaties, praktijkervaringen, experimenten, hypotheses en denkrichtingen die zijn ontstaan tijdens meer dan drie decennia werken aan zichtbaarheid, herkenbaarheid en merkontwikkeling.

Richard noemt zichzelf soms gekscherend tijdelijk Formule 1-coureur. Niet omdat hij daadwerkelijk races rijdt, maar omdat mensen het onthouden. En precies daar gaat veel van zijn werk over.

DISCLAIMER, KENNISSTATUS EN AI-DISCLOSURE

Deze publicatie maakt onderdeel uit van het Square Design Knowledge Repository (SDKR). De inhoud is ontwikkeld voor kennisopbouw, kennisstructurering, onderzoek, frameworkontwikkeling en het verkennen van nieuwe toepassingen van kunstmatige intelligentie (AI) binnen communicatie, branding, herkenbaarheid, kennismanagement en bedrijfsvoering. Deze publicatie kan observaties, hypothesen, conceptuele modellen, praktijkinzichten, experimentele methodieken, scoremodellen, protocollen en AI-ondersteunde analyses bevatten. Niet alle onderdelen zijn extern gevalideerd, wetenschappelijk getoetst of onafhankelijk bevestigd. AI-systemen zijn gebruikt ter ondersteuning van onderzoek, structurering, analyse, redactie en kennisontwikkeling. Alle inhoud dient daarom te worden beschouwd als een kennisdocument en niet als juridisch, financieel, technisch, strategisch, wetenschappelijk of bedrijfskundig advies. Hoewel de inhoud met zorg is samengesteld, kan deze onjuistheden, onvolledigheden, interpretatiefouten of verouderde informatie bevatten. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Square Design aanvaardt geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade, verliezen, kosten, beslissingen of andere gevolgen die voortvloeien uit het gebruik, de interpretatie of de toepassing van de informatie uit deze publicatie. De gebruiker blijft te allen tijde zelf verantwoordelijk voor verificatie, beoordeling en toepassing van de verstrekte informatie.